EUZKEL--ATALA

NERE OKERRAK ZUZENDU

(*Amaia*)

Adixkide, nik uste det itxaropen konfiantza geitxoa daukazula "El Sol"-ekin euskera eta gure eskubidearen aldezle bezela. Kontuz gero, Madrillen interés aundiak daukatenakin, ez gero geyegi fiatu. Ez al zera gogoratzen Cambo ministro izanakin zer yazo zan? Ura Bilboko antzoki batian gure eskubidearen alde itzegiten ibillia zan eta gero jakingo dezu noski andik laixter ministro jarri zutenian gure Concierto económicoari ukalondoa nola jarri naian ibilli zan.

Eta andik illabete batzutara Soten etxiak Pinillos'en ontziak erosi zituanian katalandarrak nola larritu ziraden Ejito eta Indietatik kotoia ekartzeko ontzirik gabe geratuko zirala eta bildur orrekin erosketa nola ausiazi zion (guda andiaren aldian ontzi askoren bearra z goan ludi guzian atzerritarrak ia guziak Rekisatuta zebiltzazelako tropa eta bagajeakin) beraz Cambo jaunak Sotakin batian antzokian alkarrekin egon da gero ori egin zionian, ez fiatu edozer modun Madrid edo beste lekutako izperringi edo gizonakin Euskaleriko eskubidiak zaintzeko.

Zuk diozu Lengusuaren agintetza izandu dala euskaldunentzat iraiñ eta laidogarriena, egia diozu; baña piska bat lenago ere Eusko Langilleak atzerritarren balaz jota Bilbo'ko txaidetan erortzen ziranian, agintetza ura ere beste Lengusuaren antz aundikoa zala deritzat.

Dana dala, ez dezagula itxaropenik jarri erdaldunetan Euskal eskubidiak zaintzeko ez "El Siglo Futuro"-koakin ez eta ere "El Socialista"-koakin.

Azkenik ez lilluratu erdaldunen kontuakin eta beti jokatu dezagun euskaldun.

Oraiñ adiskide T. A. itz batzuek zuretzat. Ikusten detanez alde guzietatik Lengusuaren keriza nabaitzen dezu nere inguruan baña zer ez al zera esnatu, Lengusua betiko joan zala ez al dezu ikusten, lasaitu zaite ez larritu abertzale batekin ari zerala konturatu zaite eta zeu ez ba zera ere berdiñ zait euskera bion Ama maite dezula oso atsegin zait, eta naikoa zure zintzotasunaz sinisteko beraz beste akatsen bat billatzen badezu nere idaztietan esan bildurrik gabe poz pozik erantzungo dizut eta.

Sotanadun edo txaketerotzat aglan artzen nazula ere uste det; ez gizona, oraindikan ia bizarrak arpegian irten gabia naiz eta botuetarako adiñik ere ez daukat; beraz ez uste izan philosofokeri batzuek botatzeko aiziak jo naulako, parlamentarixta bat naizela ,ba oraindikan ere ixkireta joateko moduko kaskanotz bat besterik ez naiz; kapelakin kaballeruak bezela errebentziak egiñaz gisa askatasunaren billa bialtzeko baño.

XUMAI.

BASAURI'TIK

Aspaldia nixil samar egon naz egoaldi ...ntarrak be, egin daituz eta astiro ta zur ...illi biar, ur lango txori txikiek. Miru ...sai edo olango nagusiak ibilli daude za...rata pskat, ta baite zan be, baten-bazuk ...aiko egin dabela diñaude, eztakit egie ...eda, nigana ezta eldu olango zati mamin...urik eta nilango txikiek eroan be ezin ... zati andirik, baña inder apur bet euki ...kero, emen badau elazer eroan uste dot.

Udala aldatukeria gaitik, be, badabil zer ...zana uberi ta errosoian paltarik eztaukie, ...rrien errikoak uste dot nik izentau biar ...ukiela, erriko agintari ta zagoleak, ez ...bestetik bialdu, eurek gure dauriena, ...urek gure daudien moduan ibilteko. Ez...tot esangure onegaz udal gizonak txarrak ...zan dirala, baña bai eurek egiñeko gauze ...asko txarto egon dirala neure ustez.

UMEAN LELENGO JAUNA ARTZEA

Joseba Deun goiza lora zuri yantzite ...gertu yakun, alan esan leikan beintzat ...ainbeste emakume zuri ta ederrik yantzite ...ikusiaz. Eun ta larogei eta zerau neska ...mutillek lelengo Yauna artzea ein zeuden, ...gure nagusi Joseba Deuna bere bizer zuri ...ta makillarekin poz andiagaz begira ze...goala esan leikan bere eguna alango lan ...ederragaz ospatu zalako.

...Ia ba, olantxe jarraitu aurrerantzian be ...Gurasoak ein alegiñe dautse jarraitu ...bien zeon seme alabak, gero donokian ...artu gadiezan Kepa deunak besoak za...balik.

KATESKISTEN FUNTZIÑOA

Igaro dan egueneaan egon zan ziñe ba...sauri'n funtziño egoki bat, bertoko kate...kista emakumak, Uralde'tar Lorenzo ...apaiz Jauna buru zala ta Garitonandia ...Amparo neskatilla artezkari, guztiz fun...tziño egokie eta erakutsi onekoa izen zan.

BASATXORI BAT.

SORALUZE (PLACENCIA)

JAYOTZA

Iriondo'tar Kepa Mirena eta bere emaztea ...an Usin'tar Elbire andreak alabatxo ba...tekin geituta ikusi dabe atsegiñez beren ...sendia.

Igandean ugutzau zuten "Elbire-Paule" ...izenaz. Geure zorionik beroenak. Aertza...leak orrela emon bear dau lenengo pausoa ...gero aurrera zindo jarraituteko asitako ...bideari.

BEN-HUR

Emengo "Salon Gayarre"-n entzute ...aundiko zinta au bota da igande eta Jo...seba deunaren egunean, zati bana. Dana ...batera botatzeko be etzan luzeegia eta ...orrela egitera askoz pozago geldituko zan ...jentia. Gañera areto ortan utsik egiteke ...biltzen diran ziñe zaliok ainbeste gauza ...merezi dabela esan liteke. Ez da gauza ...erreza ikusi daben baño geyagok ikustea.

Bertan ederto ikusten dira kaiserkeri ...edo imperialismoaren txatarkerizko egi...pideak (procedimientos).

Baita arrokeriaren aizezko oñarri aus...korra ezereztuten be. Zer ikasi asko atara ...liteke.

ZER-ZER?

—Badizut ba zerbait zuri esateko. Jakin ...dedanez izparringian idazten dezula as...tirik galtzeke natorkizu.

—Ezin ukatu, tartian-tartian xertxobait ...idazten asti apur bat urratzen dogu.

—Gai asko ditudaz, luze mintzatzeko ...bidea dot, baña gaur oso labur egingo ...dizut, ba obe utzi urrengo baterako geie...nok. Nik ez dakit zuek erriko gora berak, ...biar bada euli batek egin dabela be izparr...ingira bialtzen zabiltzanok, ez ikustia zer ...eratan ditugu txixalekuok. Ez dira gero ...ederto aurkitzen, gañera zenbat ditugu ...erri guzian... bi, ¿ala geiago? Ditugunok ...ez dira osasun bide ¿ulertzen didazu? ez ...dala euretan higienerik diñotsut. Bear bearrekoa degu ditugunak txukuntzea, naikoa ur eta argi izan dezatela. Orretzaz gañera ikusten da badala geitu bearra be.

—Ori guzia zendun esateko?

—Bai garko. Gutxi derizkiozu?

—Ez aldakizu ori guzia lenago bein baño geyagotan esana dala? Etzaitez arritu. Ba, esaten dizudan lez bein baño geiagotan ementze argitarazi da. Tautik be ez dezute irakurten euskeraz da... ezin ba gero gure eskabideaz jakitun egin.

—Orrela izatea arritze naiz. Aunrea irakurir biar dot ba. Baña ez gero aiztu nire esana ipintzea. Beste bat arte.

—Agur.

DRIS-DRAS.

BILBO'TIK

GEURE GAUZAK

"Oldargi" antzeskizunak notiñ asko eruan eban antzokira eta "Oldargi" antzokiratziak berotu dauz geuriak. Berotu be, zelanik...

Pozik egotekoa da eratzalientzat geuriak eta geuria ez diranak begi onakaz ikustea eta pozturik doyaz barriro geure Euskal-Erri onen bizitzako "ekandu oitura-eres-jantzaren" irudi bizi biziak antzezkiratzen.

Otxandixoko errementariyak euki biar dabe oitura zarren bat ondo ondo gordeta bai, eta ara juan ziran "Pizkundia"-ko gazte ta zar, aldra eder bat, juan zan igandean, zertzelada batzuk artu eta argazkiak ataraten.

Errementari-ola bitako argazkiak atara eidezan eta baita erriko enparantza nagusikoa be.

Otxandioko erementarien bizitzirudien Jose Jabier de Legia'ren izkia eruango dau eta bertan ikusiko da Bilbao margolariaren bikaiñtasuna.

Altuna'tar Joseba gure adiskide maite eta aberkide zintzoari agindu yako Sota'tar Imanol'en "Itxaro-Izarra" euskeraltzeko.

Altuna'ren idazkerea aiñ da gozoa ze, len geraipen andia euki ba eban erderaz, orrek euskeraldu esketiño aundiagoa eukiko dabela uste dogu.

¡Ai orrela balitza! Eta izan be egingo da.

Orrela, apurka apurka sartuko yake euskerea antzerkietan.

Oraiñ zati bat eta gero beste bat; biar geitxuago, eta etzi guztia, antzezki guztiak euskeraz egiñ arte.

Igandian bertan juan ziran Otxandiotik Gazteiz'eraño eta esan lei an be ikusiko dabiela "Pizkundia"-ren antzezkizunak.

Gaurko EUZKADI'ren zenbakian irakurten da Gazteiz'ko Landaburu gaztearen idazkian, gogotsu dagozala "Oldargi" ikusteko.

Aurrera guaz eta ori bear da.

Lenengotan egoten dira aldatz gorak, eta billatzen dira akatsak asi barritan. Aldatz orreik igaro barik, naiz eta bide luzeago izan beste bat artzen da, eta akatsak be aizkora zorrotzagaz bardintzen dira.

Iñoiz bez atzera begiratu ikusteko zenbat egin dan, aurrera baña ikusteko zenbat egin bear dan.

Bilbao'ko Euzko-Gaztediko abertzale zintzoak gauzak ondo egiten dakiez; orrentzako ez dago akatsik eta badago be, eurok bardindu eta leunduko dabe bidea, bertan ziar eta garaipen osoagaz "Oldargi" erabilteko.

Lareun ogerleko zor geldiitu dira "Oldargi"-ren lenengo antzezkizunetan. Ori antzokia bete beterik egon dala lau antzezkietan.

Urrengorako e zdoguz biar margolaririk geure arpegiak apaintzeko eta itxuratzeko. Beste neskatill bat edo biren laguntzagaz neu naz naikoa, ba oraingo neskatillok, geyenok dakigu arpegia margoz apaintzen.

Ormetako ingi agerkaiak ipiñiko dabez Basterra, Egino ta "Artibai"-k iñori txindirik emon barik asko eruaten dabe ta. Eta orrelaxe gauza iztieri lugiratu esketiño egingo dogu guztia txindi asko ereiñ barik.

AINTZANE.

ZARAUTZ

Tarrapatapatan,
señores kapitan,
andre eta jaunak
inguruko danak;
jakin nai ditunak
gertaera politak
irakurri ditzala
Zarautz'ko berriak.
Ke bamos a la gerra
kon mutxas banderas;
eso sí, eso no
euli kakak ez gera.
Kontaremos, ¿por qué no?
erderaz eta euskeraz
las komerias abidaz.

Orrela izaten dira gauzak. Batzuek egingo luteke "zelemon" iñore naurrean eder eukitzeagatik eta atzetik... or konpon.

Bagera ordea beste batzuek gure gizontasuna azaltzen dakigunak garaia eldutzean.

Deun Joseba egunean ekarri zuten atzerritik Primo Rivera'ren gorputz ill-otsa, eta ¡nola izaten diran gauzak! Primo jaun onen "lengusu" ziran "parientiak" bapo zebiltzen komeriante egiñik. ¡Ango kitarrerua. Ango pilarmonikerua! ango... flamenkuak! ango jostaketak!...

Yaun agintari ori bizirik zanian ezpagendun goratzen ere orain bere utsegite guziak astuta goratu nai izan degu otoi egiñaz gure Jaungoikua'ri eskatuaz benebenetan bere alboan dezala lenbailen. Auxe erakusten digu "Kristau-ikasbideak" azaldu zagun euskel biotz ederra esanaz bere alde Aita Gure bana

Tarrapatapatan
señores kapitan,
andre eta jaunak
inguruko danak;
jakin nai ditunak
gertaera politak
irakurri ditzala
Zarautz'ko berriak
Euskel-atalean.

TXIRLA.

AZKOITI

Juan dan igandian egin zan abertzalien batzarra iragarri zan eran, Uri-Buru-Batzar berria jartzeko. Aukeratua izandu zan lendakari Larrañaga'tar Koldobika, itundariak Larrañaga'tar Bitor eta Zubizarreta'tar Erraimunda.

Eusko Batzokian egon dan arpidea gure lagun abertzale zintzo Goenaga'tar Pirmiñen alde amaitu zaigu, esan bezela Deun Joseba egunian, bertan bildu dana guztira izan da laurlekoak: Lendikan, 199,50; Larriegi'tar Iñaki, 0,50; Zabala'tar Joseba Mirena, 2; Larrañaga'tar Bitar, 5; Baillona,tar Koikilli, 1; Euskeltzale bat, 1; Donostiko abertzale bat, 5; Larrañaga'tar Elizabete, 2; Euskeltzale bat, 2; Cuende'tar Eusebi, 2; Larrañaga'tar Romualdo, 2; guztiak, 222 laurleko. Batzokiko lendakari Zubizarreta'tar Imanol bere lagun batzarkideaz izandu da gure lagun onari pozgarri ori emoten, eta berak ematen dizkio guztientzat eskerrak, beragaz gomutau dienentzat. Eskerrak bada eman duten lagun danori, damaitzutet biotzez, aiñ zintzo erantzun dezuten egintzan dei-ari. Lagun onak, gauza obeagorik zer egin gentzake lagun elbarri txiro bati, laguntzia baño? Jarraitu dezagun aurrera ere orrela azaldu oi diren lagunari laguntzen eta gure Jaun altsuak ordainduko dizkigu egunen baten.

Gudari zozkeran Aprikatik aske urten zaigu gure lagun abertzale Larrañaga'tar Imanol. Poztutzen gaituk ziñez; zorionak.

JUAN ETORRIAK

Soraluze'ko gure lagun abertzale zintzo Lete'tar Jon Joseba besartu degu emen, bere illoba ugutzatutzera aita bitxi izatera etorria; baita Donostiko abertzale zintzo Azkue'tar Dunixi'kin ere egin degu itz aldi gozo bat.

Erruki-etxeko eleizatxoan datorren asteleniian asiko dira gogo iñarkunak erderazkoak, erdeldunentzat eta erdelzalientzat. Itzlari Aita Bilbao Yosu laguna.

EGI-ALDE.

Jesukristoren Nekaldia
Gorostiaga'tar Eulogi'k euskeratua
0,25 laurleko
EUZKADI'ko Banakolara eskatu

OIARTZUN

Jose Deun egunian "Andre Joxepa..." ekustera sailtxo bat izan da emendik.

Olaizola'tar Prantxixku okiñak aurtxo bat izandu. Algorri xar, Zubitene ta Bidasora errotakuak berdiñ. Zorionak.

Pedro Antonio Imaz, Linternero'neko amona "Osaba" neko gizona eta Lekaroz Jose (Kukua) il dira. G. B.)

Jose Deunaren loreak azaldu zaizkigu Aiako arri Aldura inguru ta abar zurituaz.

ENARA.

MAÑARI

YUAN-ETORRI

—Pobeña'n aldi luze bat igarota, lengo astian etorri zan Magunazelaya'tar Pele neskatillatxua.

—Galdakao'tik etorri zan Elberdin'tar Albereda.

—Arrasate'ra yuan ziran Atutxa'tar Kosma ta Basagoiti'tar Paul.

—Arrigorria'ra Ortuoste'tar Iñaki ta Gorospe'tar Urtsule.

—Zaldibar'tik etorri zan Untzalu'tar Miren anderea.

GEIXUAK

Geixorik dagoz Arteaga'tar Salome ta Ayartzaguena'tar Pantzeske neskatillak.

ERIOTZA

Igaro dan asteartean Arrigorriaga'n, bere anaiyaren etxian il zan Larrea'tar Domeka (Domingotxo) emengo gizona, bere bizitzako larogetabi urtedun. Gorpua'ren obiraltzia eguazten arratsaldian egin zan Arrigorriyan.

Yaunak zeruan euki begi.

YOSEBA DEUNA

Egun andi orretan, goizian Yaunartze ugariyak egin ziran Yoseba Deuna'ren opaz eta Errusia'ko katolikoen.

OBETUTA

Igandian ekarri eben "Fundación Aguirre" deritxon osatetxetik, Ortuoste'tar Bitoren mutiko polita. Asko obetuta etorri da. Zoriyonak.

MAÑARIKO.

OTZANDIYO

YUAN ETORRI

Gazteiz'era Unzalu'tar Miren, Uriarte'tar Joseba Zabala'tar Yuli ta Garai-Gori dobil'tar Sekunde.

Bilbora, Irazuegi'tar Miren Gurutze, Ibarrolaburu'tar Amali ta Yosepiñe, Langarika'tar Erremiki, endore yauna ta Orue'tar Laurentzi txaunburu yaua.

EGURALDIYA

Oso kaxkarrak aspaldi onetan; lengo astian uriyola ikaragarriyak kalte andiyaka zeta edurra *plasta-plas*-ta aste onetan. Artzain eta lugiñak larri ta itun gixaxuak; baña periya txarrik eztagon lez, ganbarak bedarrez beterik daukezanak pozik. Bai ba, 25 kilo 8 errialian saltzeko ustian dagoz da. ¡Bai, bai, udan bota senduezan ixerdiyok ondo ustiatu ta aurtengo udan be bizkor ibili gero neguan ondo yau eta edan ondoren gogotsu ta alai Arrese ta Beitia'ren itz neurtu eder au abestuteko:

¿Zer deusku guri eguraldia
Bildurgarria,
Izanagaitik kanpuan
Ona badogu barruan?
¿Zer deusku guri, gura badabe
Naiz ezpadabe
Yausi edurtza andiyak
Bardin edarraz euriyak?
Yausi beitekez ekatx indriskak
Andi naiz piskak...

Iru edo lau anei arroa bedar salduta gero, atsegiñez abestu leike ori ¿ezta Erroman?

YOSEBA DEUNA

Zenbatu ezin beste gizoste izan zan Yoseba Deunen eleizkixunetan. Abeslariyok be yaupa ederra abestu eben eta eleizkizun derrak ein ziran.

"MOTZAK SARTURIK"

"Omega" lantegiyetatik lana urritu dala ta amalau euskeldun gixaxo bialdu dabez etxera. Erdaldun talde bat be badabil baña onentzat ezta urritu. ¡Otzandiyo, Otzandiyo! zure yaun eta agintari laster erdaldunak izango dira. "Motzak sarturik zuen etxian dirade yabe nausiyak"... Sabin maitiak samiñez beterik aintxiña abestu eban.

ANDONI DEUNA'REN AMAIRU ASTARTIAK

Igaro dau astiartian azi ziran eta oste andiyagaz eleizkixun ederra ein zan.

GAIXORIK

Igaro dau astelenian eleizakuak artuta oso txarto aurkituten da Urkiolatar Miren alarguna.

BULKANOTARRAK

Bai dabiz zelaiyeta ta ostera, baña susmu onik eztogu artzen gar gitxi ta itun samar agertzen dira.

ERREKALDEKO LENKUSUA

Zazpi urte onetan amaika eztabaida ta buru auste ipiñi daben gixonau bi il da. Yaun errukitsuak asketsi daiyola G. B. Maipa, atsekabe agurra damotzut.

"ANDIK-ONA"-RI

Erri, aitu gaitezan. Igandian biyok batera geure izparrak bialdu barik, zuk beste egun baten bialdutia obeto izango litzakela uste dot. Alan ba, ondo baderitxazu, nik beti lez, igandero yarraituko dot eta zuk asteazken edo eguennian. ¿Ondo dago?

¿NOR EZKONTZEN DA?

Igaro dira ngabon'etan uri onetako akait-etxe baten

Jose be yibo
Markos be yibo
... ...
... ...

gogotsu abestuten eban mutil gazte panparroi bat. Onen sendiya baño deun'agorik (gatx izenez beintzat) Otzandiyo guztiyan be eztago. Danok daukagun lez bestiakgandik nabaituten gaituan zertzeladan bat, onek be bai daukaberia. ¿Zer dan? Ara: Ibiltaldiyen bat eiten doianian ezkerreko eskua sakelian sartuta eruango dau, baña eskumia, Torreko erloiyua'ren zintziliyaren. Antzera, aurrera ta atzera, garbo andiyaz erabiliko dau. Eleizako gaiyetan, yan-edan eta yolasetan oso neurriko mutilla da. ¿Nor dan onen emaztegeiya? Datorren igandian agertuko dot, Goikua lagun.

BEKOLETA.

(Arteaga) Gaztelu Elexabeitia

EGURALDIA

Egunokin guztiz aldakorra daukagu, ontxe eguzki beroa, eta ontxe aixe otza, euria eta edurra be lotsa gutxigaz botaten dau, esakunia dau legez epalla edo Martian naikua kakatsu daukagu oiñartian beintzat.

BEDERATZIURRENA ETA JAYA

Urtero legez aurten be Joseba Deunaren bederatzi urrena lagun askogaz izan da erri onetako txadon politean. Euskeraz (iakiña) eta Jaunartze asko izanda egun guztietan.

Baita San José egunian be guztiz gente asko urreratu da zan autortu eta Jaunartzean.

Orrela jarraitu artear maitiak, bide zuzen bakar orretatik aldendu bagarik.

BARRIRO BE...

Guztiz pozik irakurten doguz Otzandioko Bekoletak bialtzen dituezan idazki txukunak. Argi ikusten ditugu beren zanetan darabillen eusko odol gorria.

Urte askotarako lagun umore orregaz, eta gorantziak Bulkanori eta yo gogor arrantzi eta zarbo guztiok geuganatu biar dira ta.

ASMO BARRIAK?

Bai, alan da zurrumurrua beintzat, gure endore eta ziñegotzi barriak, erriarentzako asmo txalogarri asko daukazala kutxau. Zeintzuk ete dira? Enaz gaurkuagaitik emen argitalduten azartuten labankaran bat egin da ezpatxerako biden bat ipinteko arriskuan nago ta. Urrenguan zur egan guztiok, aundiek urten biar dabeta.

NASKALDIA

Bilbotik etorri da Nuñez' Nikomedes oskigiña.

Durangotik etorri da Molinero'tar Josu mutilla.

Mañari'tik etorri da bertako semea dau abade gei irakasle argia dan Goiti'tar Kauldi.

BULKANOTARRA.

AREATZA (VILLARO)

MERKATUA

Joan dan igandean oso karu izan dira aza, porru, kinpulla ta abar.

Letxuge landarak iru lauerleko eunekoak egin dau, ollaskoak, 12 lauerleko bikoa, olloak, 14, arrautzak lauerleko bi amabikoa.

DEUN JOSEBA

Elizkizun ederrak egin dira egun onetan. Argi-kanpayagaz batera ugari izan gara geure Jauna-artzera.

Amarretan izan zan meza nausija ederto abestuta, Regil jauparijak egin eban itzaldi ederra ta bertan iragarri ebazan modako yantzi zikiñok dakazen okerrak euskoUdala bere, Zamakona'tar Luka endore (alkate) buru dala izan zan yai onetara.

GAZTERIJA POZIK

Pelota-leku barrija egiten dala ta poz andija da euron artian.

Ondo deritxot barrie egiteari alan eztogu ikusiko ainbeste gazte ardautegi zoloetan ta eusko jolas ederroneri ekingo deutsie alan biar data.

Baña barrie egingo dala ta ¿ez ete dabe konponduko ikastol azpiko pelota lekuan? Igaz oso partidu politak ikusi genduzan toki onetan, baña ain txarto dago berau, ezin jokatu leike.

Jauna-Berbizkundia (Pascua) egunian ¿ezal dogu ikusiko konpondurik eta pelotariyok jokatzen?

Uste dot bayetz biar biarrekua da ta. Gaur daukogun Udalak (Ayuntamentuak) uste ot konponduko dabela alan gura dabelako erri guztiyak.

LAKATZA.

GALDAKAO

"GOITARRA"-RI

Agur adiskide zintzoa, eta esker ugariak, zeure anaitasuna erakutsiagaitik, eta asketsi lar luzatutea, erakustia zeuri neure biotzeko alditasunik samurrena beronegaitik. Eta yarraitu orain artean legez zeure idazki politakaz euskel-useiñ gozoa zabalduaz.

IL DA

Or Españako errian presidente izen dau Primo de Rivera jauna il da, G. B. Guk euskel erriko euskel zaleok bere, katolikuak garian aldetik, otoitz egin daigun danok, bere arimia donoki zabalean gertu deiten, eta alantxe geugaz bere egunean baten Yaungoiko altsua errukitu daiten.

POLITIKEA

Or dabilz España errietan politikea dala ta ainbat atzera-aurrera batzuk olangoak diriala besteak beste modubatekuak, eta onetara, guztiok gizon-aldra andia eurokanatutearren, duztia ikusten dana ez da besterik politika fardela.

EUSKEL ERRIAN

Guk euskelzale zintzo ok, Euskal-errian dogun politikea, auxe da gauza zuzena gauza ziurra, geuk ez dogu besterik eskatzen, bakarrik geuria dana, bestearen gauzai bakean itzita guria daña, Jaungoiko aren azpian, "Ama geurea eta geu amarenak" auxe da politike zuzena, euskotarren abertzaletasuna.

"BILDUR"-ERI

Agertu yaku geure adiskide "Bildur" zintzoa, idatziten euskel atalean, asko poztuten gara, berau lango gizonak, buru argiko ta euskel zale sutsuak aurrerapen andia emoten dabe euskel oituratan; yarrait uba "Bildur" begiko ori.

ADISKIDE.

EUSKEL GAIZ

"Pertika" itz sorkunaz dabillen ezdabaidan asko irakurrita otu yat neuri be, eretxi bat emotea.

"Gernika" dana lez Gonitza, "Fika" itza (Gatika) Goititza eta Totorika abixena Tontoritza. Pertika ixan biardau Pertitza edo Betitza.

Euskereak onelako kokomarro yantzi asko dauko ezarrita Euskera ezekien (escribau) edo idazlariak.

YURREMENDI.

ZEANURI

IZPARRAK LABUR

Garizumea ta Deun Joseba eguna. Urtero lez, aro-onetan oste andia dabil txadonkizunetara. Deun Joseba egunian maideuneratu zana oste andia izan zan. Goiz da arrastiko itzaldian txaunburu jaunak egin ebazan.

ERIOTZA

Altzuste'ko auzunian egun gitxi gexorik egonda martixenian il zan Zuluaga'tar Nikomedes 49 urteko gizona. Laguntzen dautsegun atsekabean sendiari. Da otoi bat bere arimeen alde.

ERRIKO-ETXEAN

Martixene'ko Udal-batzarrean izentau dabe emengo abere-osalari veterinario gure aiskide ta erritar Mendia'tar Kepa. Zorionak.

ETXE BAT ERRE

Lengo aldian emengo Arterri'ko auzunian erre zan etxe-traste ta guzti, Astodoa'tar Jauna bizi zana.

NASKALDIJA

Donostia'tik bilbeletan etorri dira Emilia-Enea yauregiko Arriolan sendia.

Emen izan da Getxo'ko txaunburu dan Astondoa jauna.

Igande arratsaldean bilbelean Bilbo'tik etorrita Rotaetxe'tar Iñaki jauna ta sendia.

Gorbei'era otso eizean igon eben Bilbotar ezagunak ez eben besterik aurkitu axe otza baño mendi entzutetsu orretan.

PELOTA TOKIAN

igande arratsaldean lagun asko batuzan. Artamendi, Zufiria, Berriozabal da abar'en yo-kaldia ikusten. Igandean barriro yokolari onak datozala entzun dogu.

KISTAR IKASTEA IKASTEN

Ikastoletako umiak euskeraz ikasten abadeaabadeakana dabilz egunero. Laterri-ikastoletan erderaz baño eztabe irakasten irakasleok eta.

UDA BARRIA

Gaur sartzen da uda barria... Eguraldi onek nozepein negu antza artzen dau.

Artzañak barrutieri begira... da artxoen bea entzuten da bazterretan zeozer egingo da.

LUGINAK

Gertu dagoz lur lanak asteko, sasoira lurrak asten diranean. Milikotoi da goxetiko igali zugatzak lore émon dabe, oneik axe barrabanok lurreratuten ezpadautsiez igalia (frutea) izango da.

BASERRIKO ANDRAK KEXAZ

Zergaitik? Ara ba, geuk bear dogun gauzea garesti ta zaldu biar doguna merke. Zer dago ba, merke? itandu geuntsen batzuei. Dozenarrautzea peseta bira yatsi da. Bai, oin olloak arrautze asko ipinten dituez da. Ara zelan karutuko diran, geure ustez esan gauntsun. Etxean yan danak. Saneurri orretan dagozan artean da nai ta nai ez igon bear saneurria euron billa datozanak. Ezta egie?

BASERRITAR BAT.

AGUR ZEANURI, ERRI MAITIA

Neu orra eldu artean
Ze eztot uste eingo garenik
Arkaltu yoan ezean
Zu beti zagoz umil ta zuzen
Aitite zaren tokian.

Urrun bearra etorri ein yat
Zeugaz oneko tokiti,
baña aiztu enaz egingo
Zelan zarean zu orti,
Alaitu arren zure oiturek
Gorde gure neunkez beti.

Zaindari onak be badituzuz
Jaun Goikoaren onurez,
Aukeratua zarela leike
Esan zeu zori onean
Alan dedilla da aurrera beti
Antziñakoen antzian.

Oitura txarrik ezautu barik
Gure zarrak yoan ziran
Gure dabie gazte batzuek
Orain orrantza eroan
Ez sartzen itzi, ze lur ona dao
bedar txarrentzat soloan.

"Baserritar" da "Zidor" da ab...
lo egon barik bizkortu
Eusko atala nola datorren
Beti leitzeko nao gertu
Eztogu bear bizi onetan
Ezergaiti be bildurtu.

ELIZONDO'KO BAT.

EUZKEL IDAZLE BATZA

"Euskeltzaleak" bazkunak, Zumaya'ko batzar-orokarrean irasi zuben "Euzkel Idazle Batza".

Batzar orokarrak autu zituzten Gipuzkoar batzarkideak eta Deun Joseba egunean batzartu giñan Donosti'n Euskel Iztundeak antzestu zuten, Altzaga'tar Toribi jauna'ren antzerki bikaña ikusiyaz. Erabaki gendun, bizkaitar, napartar eta arabar batzarkideak izendatzea.

Artezkari Batza, lanerako gogo biziarekin dago, baño, euzkel-idazle oroen laguntza bearrean dago. Lendabizi egin bear degun lana da; Euzkel-idazle izendegiya eta arren eskatzen dizutegu idazle oroi zeuben izen abizen eta izen ordea bialtzeko.

Euzkel idazleak, ¡itxartu! Batzen geradela asko genezakegu eta nor ba'gerade egingo degu "Euzkel idazle Batza" Euzkadiko gudaroste bikañena.

Ekin, ekin ta ekin.

MENDI-LAUTA.

CEMENTO PORTLAND
"ZIURRENA, S. A."
(El MAS SEGURO)
Propiedad de la Sdad. marca "Cangrejo"
FUEROS, 2. :-: TELEFONO, 12.258

Notas obreras

EMIGRACION AL CANADA

Hay numerosas familias obreras que emigran a este dominio; pero las restricciones son severas. Se establecen categorías de grupos: forestales, mineras y agrícolas.

Emigran muchos al Oeste para cultivar la tierra. Se forman colonias en que el emigrante halla trabajo con facilidad relativa.

Mil novecientas ochenta y dos familias extranjeras ocupan hoy 300.000 acres de terreno.

EN NUEVA ESCOCIA

A los jóvenes labriegos emigrantes se les protege considerablemente. Desde luego que la corriente principal, por afinidades del idioma, procede de Inglaterra.

Se ceden terrenos, cuyos gastos de explotación los costean los Gobiernos de Inglaterra y de Nueva Escocia.

EN LOS ESTADOS UNIDOS

El presidente Hoover dedica gran atención a las cuestiones relativas a la emigración.

Se aceptan emigrantes sanos y robustos en número limitado para las faenas del campo. Su derecho de prioridad regía hasta muy recientemente. También hay selecciones para obreros de fábricas, profesionales, etc.

Se ejerce gran vigilancia, y los individuos especializados son sometidos al examen de cónsules y técnicos.

CHILE SE LAMENTA DE SU DESPOBLACION

Las Repúblicas centro y sudamericanas fomentan la emigración. En Chile la insuficiencia numérica de la nación constituye un grave problema para su desarrollo, desde los puntos de vista industrial, económico, financiero e intelectual.

Pero es la mano de obra una de las más preferidas.

LA CONFEDERACION GENERAL DEL TRABAJO EN FRANCIA

Ha estudiado bajo qué condiciones se introduce en Francia la mano de obra extranjera. Propone la fusión de todos los servicios de esta última, para formar un sólo Ministerio y defender con más precisión los intereses obreros.

Reclama la reorganización completa de los métodos de selección de individuos.

Se nombran patrones especiales. Los salarios y contratos se determinarán con anticipación a la admisión al trabajo.

ORGANIZACION DE EMIGRACION OBRERA

Hay un Consejo nacional designado a este efecto. Se le consulta para todo proyecto de introducción de grupos de obreros extranjeros, y en él se examina y aprueba la información que den los agentes de reclutamiento por el Gobierno.

Las minas y la agricultura reciben grandes contingentes.

EL HORARIO ITALIANO DE FABRICAS

El Gobierno italiano ha aprobado un proyecto de ley sobre la reglamentación de las horas de trabajo en las fábricas.

Es conforme a los principios de la Conferencia de Washington, acerca de la jornada de ocho horas, a la vez que tiene en cuenta las necesidades de la producción nacional.

REPERCUSIONES

Reviste importancia esta decisión. Al ratificar Italia la convención sobre la jornada del trabajo, pueden imitarla las demás naciones. Hasta ahora era condicional, y no debía tener efecto hasta que la Sociedad de Naciones la registrase y acomodase a convenciones análogas aprobadas por Alemania, Bélgica, Inglaterra, Francia y Suiza.

Francia ha subordinado su ratificación a la de Alemania e Inglaterra. España a la de Alemania, Francia, Inglaterra e Italia.

PERSPECTIVAS DEL NUEVO HORARIO

Una vez ratificada la convención del reglamento de horas de trabajo en los establecimientos industriales, las demás naciones lo más probable es que no tarden en imitarla.

Acuerdos definitivos sobre las ocho horas no los han aprobado más que Bélgica y Checoeslovaquia. Inglaterra pidió en Ginebra un plazo de tres o cuatro meses para contestar; Alemania ha contestado que resolvería pronto.

Pero para el obrero es de importancia excepcional que Italia, por su relevante papel en las industrias, haya dado este ejemplo de avance definitivo.

EN LAS MINAS

Para el horario que ha de regir en las de carbón, prosiguen discusiones y estudios en Ginebra.

Por lo pronto, desde hace varias semanas se ha decidido inscribir el asunto en el orden del día de la Conferencia internacional del Trabajo.

Se efectuará una convención preliminar de carácter técnico.

Hasta 1931 no se discutirá el problema de jornales en las minas.

ARTESANATO

Se ha intentado fundar una Comisión especial del artesano por el Consejo de Administración del Buró internacional del Trabajo.

El primer esfuerzo ha fracasado. Más tarde se ha nombrado una Ponencia de técnicos que dilucide la cuestión, y ésta sigue estudiándose con entusiasmo.

Favorecerá las condiciones del trabajo.

URALITA
Gran Vía, 5, 1.º—Teléfono 11079.